

WEEK – 6

ગુજરાતી

ધોરણ - ૫

પ્રશ્ન- ૧ નીચે આપેલ શબ્દ ચોરસમાંથી આપેલ શબ્દોના વિસ્તૃધાર્થી અને સમાનાર્થી શબ્દો શોધો અને લખો.

પ	ર	દે	શ	પ્ર	કા	શા	ગો	ગ	ના
ણુ	મ	પુ	જ	ભા	શા	ળા	ધી	ર	જ
આ	કા	શ	દ	ત	વા	લી	ના	મ	ળ
સુ	ગં	ય	ક્ષ	અ	શાં	ત	હ	ધો	ઈ
ર	દ	જ્ઞ	રં	ક	શાં	યો	વા	લે	નવ
જ	ક્રી	અ	ચ	ર	જ	તિ	છાં	રા	ર
મી	ને	શ	ગુ	રી	બ	દી	ન	ય	વાં
મ	ધ્ય	રા	ત્રિ	ખ	સા	ગુ	ર	ભ	ડો

વિસ્તૃધાર્થી શબ્દો

૧. શાંતિ x

૨. હંકુ x

૩. ધરતી x

૪. અમીર x

૫. શાંત x

૬. તડકો x

સમાનાર્થી શબ્દો

૧. પાણી

૨. ભગવાન -

૩. ગરીબ -

૪. સૂર્ય -

૫. અજવાળું -

૬. દિવસ -

୭. ଉତ୍ତାପଣ x

૭. દરિયો -

૮. સ્વરણતા x

୮. ନିର୍ବାଚି -

ੴ. ਦੇਵੀ x

૮. સવાર -

પ્રશ્ન- ૨ તમારા ધરના રસોડામાંથી ઉ વસ્તુના નામ લખી શરૂકોશના કર્મમાં ગોઠવો.

9..... 2..... 3..... 8..... 4.....

ξ.....ο.....

પ્રશ્ન- તમે વાંચેલી કોઈ એક વાર્તામાંથી તમને ક્યું પાત્ર ગમ્યું કેમ? લખો

પ્રશ્ન – ૪ ફક્રો વાંચીને પ્રશ્નનોના જવાબ લખો.

ચિન્ટુ શરીરિ જાડો તેથી તેને બધા જાડો કહે. ભાગવામાં ખુબ તેજસ્વી. યાદ પણ ધારું રહે. એક દિવસની વાત છે તે બસમાં બેસી અમદાવાદ જતો હતો. ચિન્ટુને કંડકટરે અમદાવાદની ટીકીટ આપી. એના મિત્ર બિલ્લુનો ફોન આવ્યો. ચિન્ટુને રસ્તામાં ઉત્તરી જવા કહ્યું. ચિન્ટુ કહે આ તો બસ છે થોડી રસ્તામાં ઉભી રહે. બીલ્લું તો એ સાંભળીને જ હસી

પડ્યો. ચિન્ટુ પણ ખુબ હસ્યો. ચિન્ટુ રસ્તામાં નહિ પણ અમદાવાદ જઈને ઉત્તરો. ચિન્ટુ અને બિલ્લુ બંને ચિન્ટુ એ કરેલ બસમાંથી નહિ ઉતારે તેવી મજાક કરી તે સમજી ગયા.

૧. ચિન્ટુએ શું મજાક કરી ?

.....
.....

૨. ટિક્કિટ આપે એને શું કહેવાય ?

.....
.....

૩. બિલ્લુ કેમ હસી પડ્યો ?

.....
.....

૪. ચિન્ટુને બધા જડો કેમ કહેતા ?

.....
.....

૫. બીલ્લુએ ચિન્ટુને શું કરવા કહ્યું ?

.....
.....

પ્રશ્ન- પ કોંસમાં આપેલ શબ્દોને આધારે ખાલી જગ્યા પૂરો.

(પુજારી, પેંડા, પગરખાં, આરતી, કેળાં, પ્રસાદ, મૂર્તિઓ)

અમે મંદિરમાં ગયા. મંદિરની બહાર ઉત્તરો. મંદિરમાં બે હતી.
..... આરતી કરી રહ્યા હતા. મને ખુબ ભાવે લઈ
હું તરત જ પ્રસાદ લેવા દોડ્યો. પ્રસાદમાં અને હતા.

પ્રશ્ન- દ તમને મનપસંદ ગીત/કવિતા/લોકગીત લખો.

પ્રશ્ન- ૭ "મારી શાળા" વિશે નિબંધ લખો.

- નાણું એ રોજિંદા જીવનમાં વ્યવહારમાં વપરાતું હોઈ તેની સંકલ્પના વધુ સ્પષ્ટ બને તે જરૂરી છે. આથી વિદ્યાર્થીની નાણાની સંકલ્પના વધુ સ્પષ્ટ થાય તે માટે અહીં વિવિધ સિક્કાઓ અને નોટનો ઉપયોગ કરાવવામાં આવ્યો છે.
- આ ઉપરાંત બિલ વિશેનો ઝ્યાલ આવે તે માટે શાળાના વસ્તુભંડારની મદદથી બિલ બનાવવાની પ્રવૃત્તિ આપવામાં આવી છે અને તેને અનુરૂપ કોયડા આપવામાં આવે છે. આ બાબતે યોગ્ય માર્ગદર્શન આપી જરૂરી પુનરાવર્તન કરાવવું.

પ્રશ્ન-૧ નાણાનો ઉપયોગ

(૧) નીચે આપેલ રકમને જુદા-જુદા સિક્કા અને નોટનો ઉપયોગ કરીને દર્શાવો.

૧૫૦ રૂપિયા	
૨૭૮ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	
૬૩૪ રૂપિયા ૫૦ પૈસા	

(૨) બિલને આધારે ગણતરી કરો અને જવાબ આપો.

શાળા વસ્તુ ભંડાર પ્રાથમિક શાળા, કંજેલી, તા. વડાલી વસ્તુ લેનારનું નામ : રવિ એ. ઠાકર	તારીખ : ૦૫ / ૦૪ / ૨૦૨૦	બિલ નં. ૩૬		
ક્રમ	વસ્તુનું નામ	એક નંગાની કિમત	કુલ ખરીદેલ વસ્તુ	રૂપિયા પૈસા
૧	પેન્સિલ	૨	૪	
૨	રબર	૧	૪	
૩	પરિકર	૭.૫૦	૧	
૪	નોટબુક	૧૨	૪	
૫	માપપદ્ધી	૪.૫૦	૫	
કુલ				
બિલ બનાવનારની સહી				

(a) એક પેન્સિલની કિમત કેટલી છે ? કુલ પેન્સિલની કિમત કેટલી થશે ?

(b) રવિએ રબરની કિમત રૂ ૫ કેમ ચૂકવી ?

(c) એક પરિકર અને એક માપપદ્ધીની કુલ કિમત કેટલી થાય ?

(d) રવિએ શાળા વસ્તુભંડારમાં કુલ કેટલી રકમ ચૂકવી ?

(e) કઈ વસ્તુ ખરીદવા વધુ રકમ ચૂકવી પડી ?

પ્રશ્ન-૨ વ્યાવહારિક દાખલા.

- (૧) રહેમતભાઈ લારી ચલાવે છે. તેમણે સિમેન્ટના પાંચ ફેરા કર્યા. જો તેઓ એક ફેરાના રૂપિયા લેતા હોય, તો તેમને કેટલા રૂપિયા મળે ?
- (૨) સુમનબહેને ૧૮ રૂપિયાના ભાવે હ ભંગાર ડાખલા વેચ્યા, તો તેમને કેટલા રૂપિયા મળશે ?
- (૩) મોહનલાલે ₹ ૮૦ની ખાડ, ₹ ૧૪૦ ની ચા અને ₹ ૭૮.૫૦ નું શેમ્પુ ખરીદ્યું, તો તેમણે દુકાનદારને કેટલા રૂપિયા ચૂકવ્યા હશે ?
- (૪) વિભાગે એક સાડી ₹ ૨૮૦માં ખરીદી. તેણે દુકાનદારને ₹ ૫૦૦ની નોટ આપી. દુકાનદારે તેને કેટલા રૂપિયા પાછા આપ્યા હશે ?

(૫) મંદિરના ફાળામાં રૂષીબહેને રૂ ૧૦૦ની ચાર નોટ, રૂ ૫૦ની બે નોટ, રૂ ૧૦ની છ નોટ, રૂ ૫ની આઠ નોટ આપી, તો તેમણે કુલ કેટલો ફાળો આપ્યો હશે ?

જવાબો

- પ્રશ્ન-૨ (૧) ૧૨૫ રૂપિયા
(૨) ૧૦૮ રૂપિયા
(૩) ૨૮૮ રૂપિયા ૫૦ પૈસા
(૪) ૨૨૦ રૂપિયા
(૫) ૬૦૦ રૂપિયા

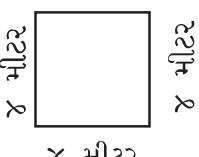
૬

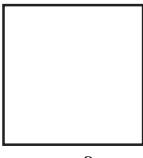
પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ

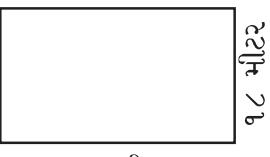
- પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ ધોરણ-૫ તથા આગળના ધોરણ અને રોજિંદા જીવનમાં વપરાતાં હોઈ તેનું યોગ્ય પુનરાવર્તન થાય તે માટે અહીં બંધ આકૃતિ એટલે બહુકોણની પરિમિતિ, ચોરસ, લંબચોરસની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળના દાખલા આપવામાં આવ્યા છે.
- જરૂર પડે તાં આપ વધુ માર્ગદર્શન આપી પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળનો ઝાલ વધુ સ્પષ્ટ કરવી શકો છો.
- વર્ગાંડમાં રહેલી મૂર્ત વસ્તુઓની પરિમિતિ અને યોગ્ય લંબચોરસ આકાર જેવા કે, ટેબલ, ચોપડી, નોટબુક વગેરેનાં પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ શોધવા આપી આપ આ બાબતને વધુ સ્પષ્ટ કરી શકો છો.

• પરિમિતિ

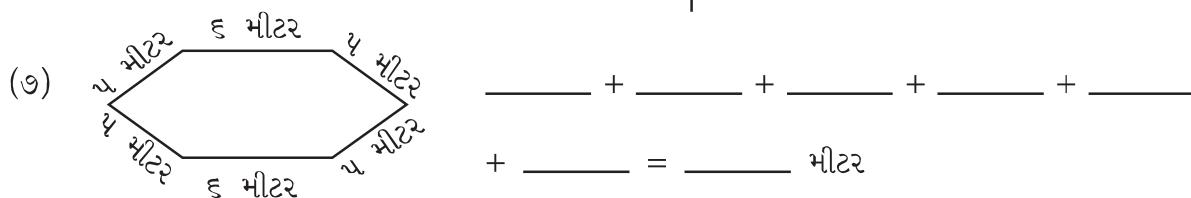
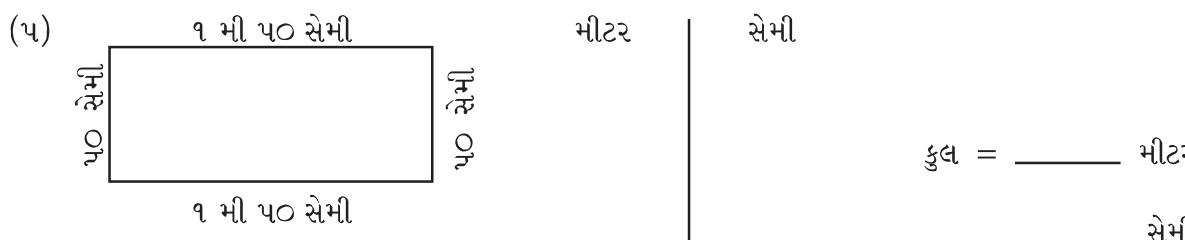
પ્રશ્ન-૧ હદની લંબાઈનો સરવાળો

(૧) 8 મીટર 8 મીટર 8 મીટર 8 મીટર $\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad} \text{ મીટર}$

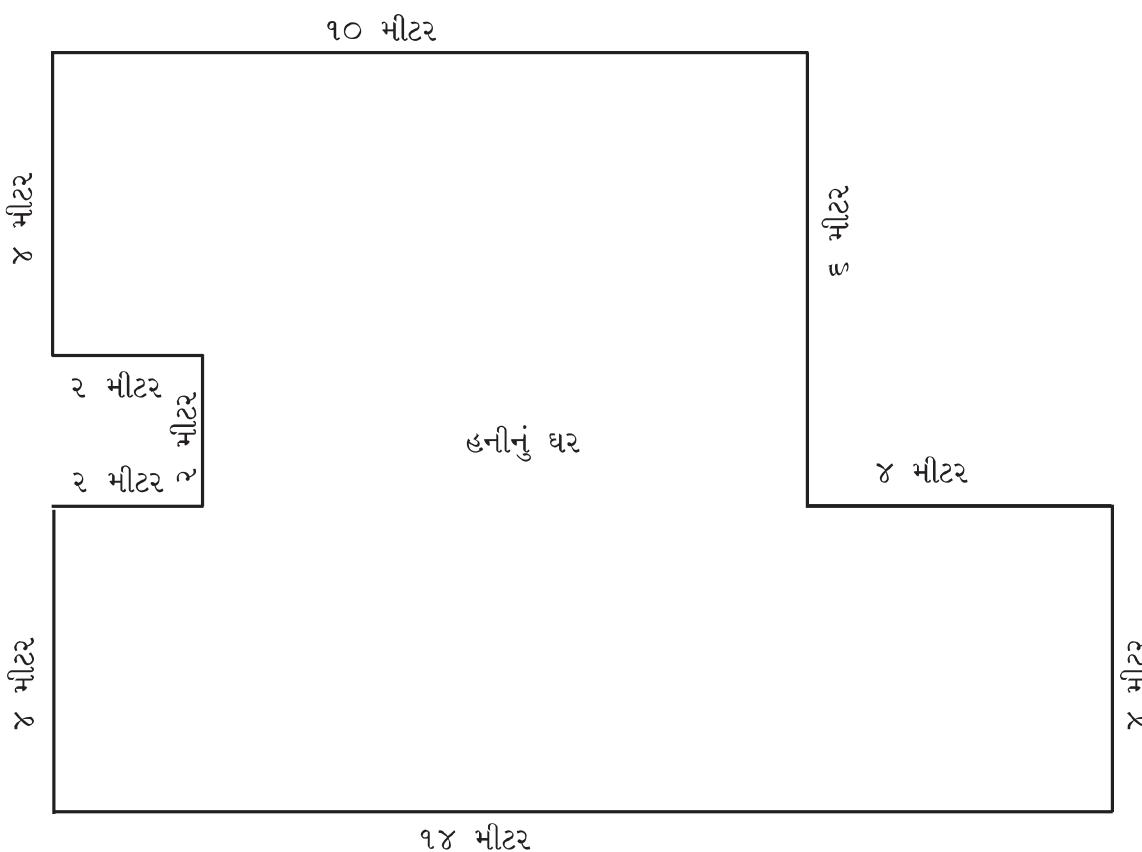
(૨) 10 મીટર $\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad} \text{ મીટર}$

(૩) 24 મીટર 24 મીટર 24 મીટર 24 મીટર $\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad} \text{ મીટર}$

(૪) 30 મીટર 30 મીટર 30 મીટર 30 મીટર $\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad} \text{ મીટર}$

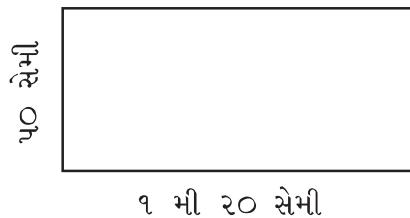
(7) इनीना घरनी दीवाल केटला मीटर लांबी थरो ते शोधो.

$$56 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ मीटर}$$

(દ) નીચે આપેલ ટેબલકલોથનું ચિત્ર જોઈને કહો કે (a) એક ટેબલકલોથની ફરતે લગાવવા કેટલી લેસ જોઈશે ? _____

૧ મી ૨૦ સેમી

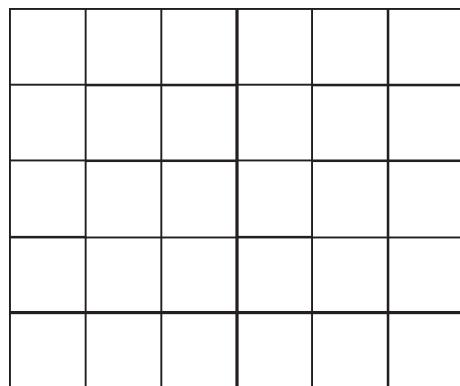

(b) આવા ર ટેબલકલોથની ફરતે લગાવવા કેટલી લેસ જોઈએ ?

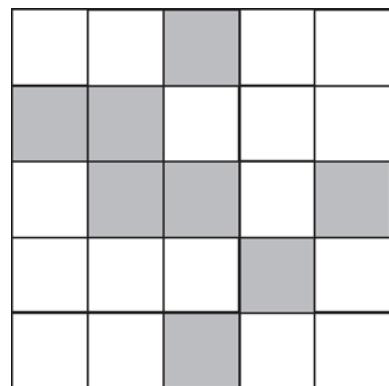
_____ મીટર _____ સેમી

પ્રશ્ન-૨ ક્ષેત્રફળ

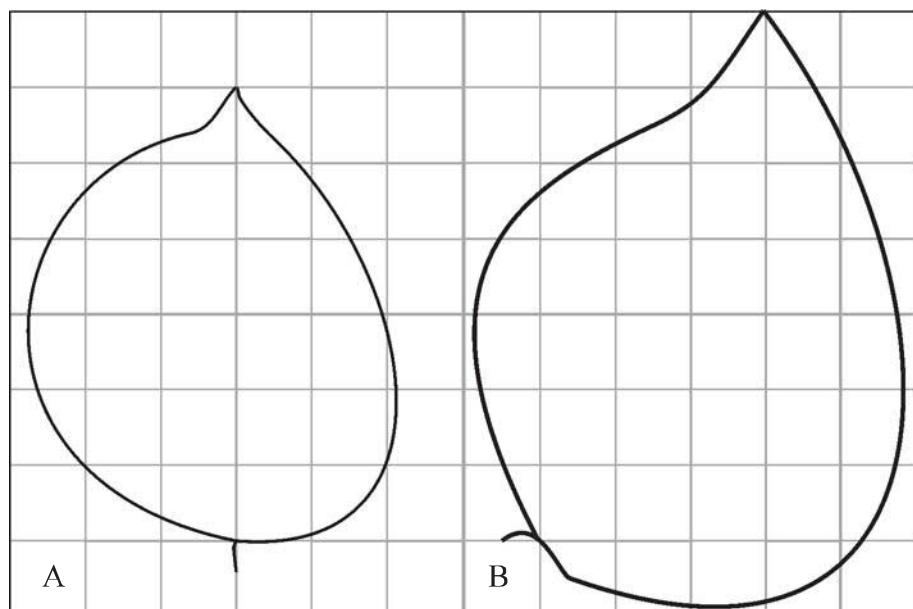
(૧) ૮ ચોરસમાં રંગ પૂરો.

(૨) કેટલા ચોરસમાં રંગ છે તે ગણો

(૩) કયું પાંદડું વધુ જગ્યા રોકે છે તે કહો ?

જવાબો

- પ્રશ્ન-૧ (૧) ૧૬ મીટર (૨) ૪૦ મીટર (૩) ૮૪ મીટર (૪) ૯૬ મીટર
(૫) ૪ મીટર ૦૦ સેમી (૬) ૮ મીટર ૪૦ સેમી (૭) ૩૨ મીટર (૮) ૫૨ મીટર
(૯) (a) ૩ મીટર ૪૦ સેમી (b) ૬ મીટર ૮૦ સેમી
-

રફ્ત કાર્ય

- વર્તુળ એ ભૂમિતિનું અગત્યનું પાસુ છે. આથી વિદ્યાર્થી વર્તુળને ખોંય રીતે જાણી શકે તે માટે અહીં વર્તુળ દોરવાની પ્રવૃત્તિ આપવામાં આવેલ છે.
- અગાઉના ધોરણમાં જેમ ખીલી અને દોરી વડે વર્તુળ દોરવાની પ્રવૃત્તિ આપવામાં આવેલ તે પ્રવૃત્તિ આપ મેદાનમાં જઈ કરાવી શકો છો. આ ઉપરાંત પણ આપ વિદ્યાર્થીનું કૌશલ્ય વિકસે તે માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવી પુનરાવર્તન કરી શકો છો.

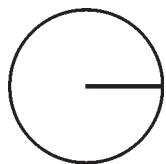
પ્રશ્ન-૧ જુદા - જુદા માપની બંગડીનો ઉપયોગ કરી વર્તુળ દોરો.

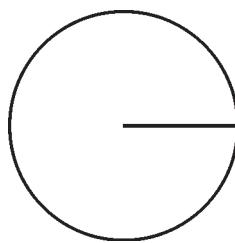
પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલા બોક્સમાં સમાઈ શકે તેવું વર્તુળ દોરીની મદદથી દોરો.

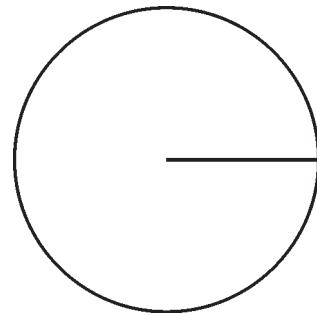
પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા વર્તુળમાં ત્રિજ્યા માપીને તેનું માપ લખો.

_____ સેમી

_____ સેમી

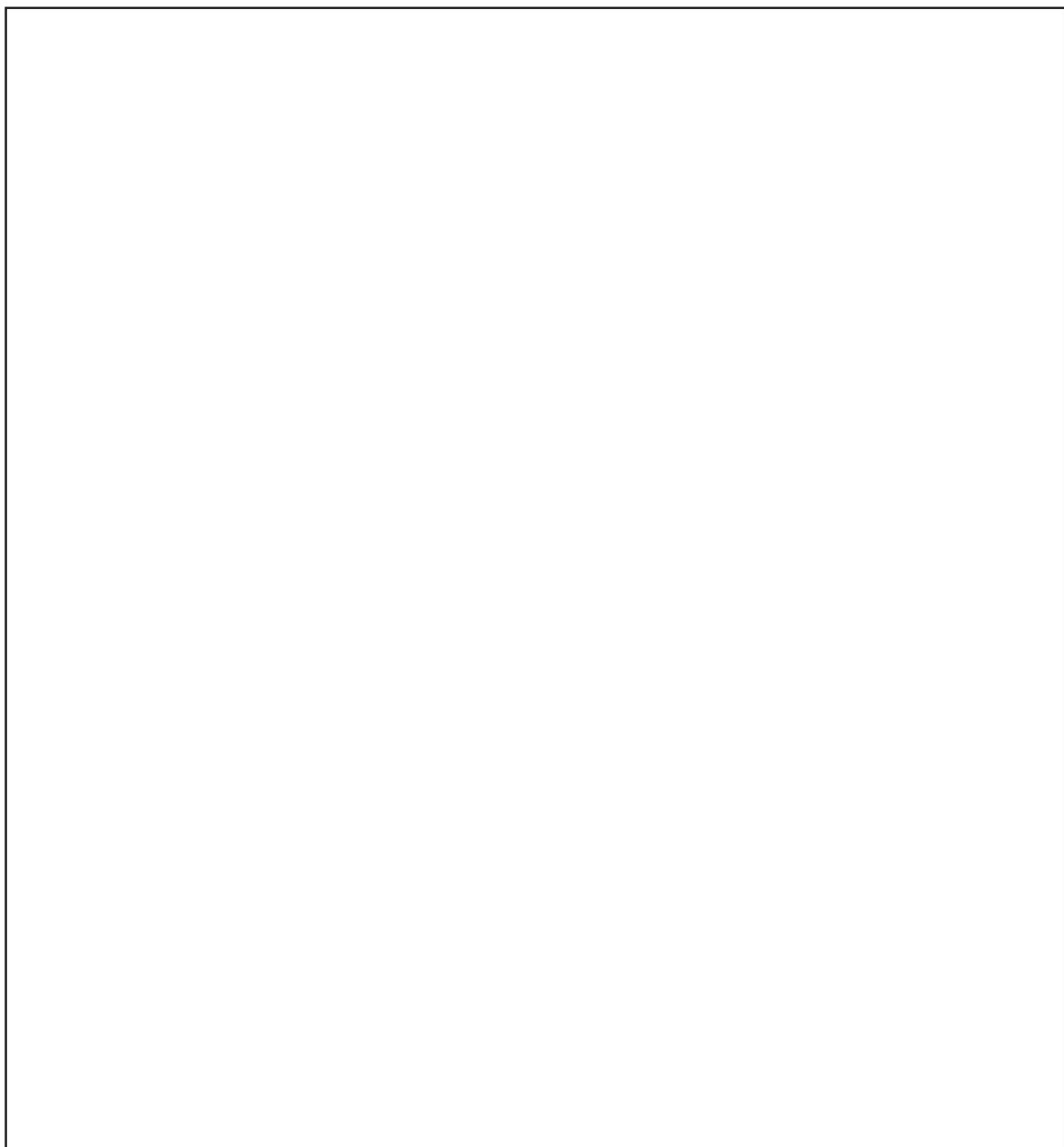

_____ સેમી

પ્રશ્ન-૪ પરિકરની મદદથી વર્તુળ દોરો.

	<p>(૧) કેન્દ્ર દર્શાવો.</p> <p>(૨) એક ત્રિજ્યા દોરો.</p> <p>(૩) તમે દોરેલી ત્રિજ્યાને માપયુંની મદદથી માપો.</p> <p>(૪) ત્રિજ્યા = _____ સેમી</p>
--	---

પ્રશ્ન-૫ પરિકરની મદદથી વર્તુળ દોરી તેમાં અલગ અલગ વર્તુળ દોરી ડિઝાઇન તૈયાર કરી રંગ પૂરો.

- અહીં સરવાળા-બાદબાકી, ગુણાકાર, ભાગાકારની ગાણિતિક પ્રક્રિયાના કોયડા આપવામાં આવેલ છે. આથી જરૂર જણાય ત્યાં યોગ્ય માર્ગદર્શન આપી કોયડા ઉકેલમાં વિદ્યાર્થીની સરળતા રહે તે માટે આપ વિવિધ પ્રવૃત્તિ કરાવી શકો છો.

પ્રશ્ન-૧ દાખલા ગણો

- (૧) મગનભાઈએ ૪૨૩૭ રૂપિયાનો ઘઉં અને ૩૭૨૦ રૂપિયાની બાજરી ખરીદી, તો તેમણે કુલ કેટલા રૂપિયાનું અનાજ ખરીદ્યું ?
- (૨) એક ગામની કુલ વસતિ ૫૫૩૦ છે. તેમાં ૨૪૨૪ પુરુષો અને ૨૭૫૦ સ્ત્રીઓ છે, તો તે ગામનાં બાળકોની સંખ્યા કેટલી હશે ?
- (૩) એક બોક્સમાં ઉર પેન્સિલ છે, તો આવાં પણ બોક્સમાં કેટલી પેન્સિલ હોય ?

- (૪) મેદાનમાં ૫૪૦ બાળકો ઉભાં છે, જો એક હરોળમાં ૧૨ બાળકો હોય, તો મેદાનમાં આવી કેટલી હરોળ હશે ?
- (૫) એક બગ્નીચામાં હૃદાં છોડ છે. બગ્નીચામાં છોડની રૂપ હાર આવેલી છે, તો આવી એક હારમાં કેટલા છોડ હશે ?

જવાબો

- પ્રશ્ન-૧ (૧) ૭૮૫૭ રૂપિયા (૨) ૭૫૬ બાળકો (૩) ૧૭૬૦ પેન્સિલ
(૪) ૪૫ હરોળ (૫) ૨૫ છોડ

(3) L o

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

M r

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

N l

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

O q

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

P n

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Q m

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

R p

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

(4) s V

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

t W

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

u S

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

v Z

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

w Y

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

x T

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

y X

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

z U

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

p

P					

15. 'A' to 'Z'

- નીચે આપેલ ઉદાહરણ પ્રમાણે મૂળાક્ષરોને Alphabetical Order માં ગોઠવી ફરીથી લખો.

ઉદાહરણ :

Z, J, T, M, O, C

C, J, M, O, T, Z

- (1) S, D, X, P, B, N

- (2) Y, F, M, A, H, T

- (3) G, E, I, C, O

- નીચે આપેલ ઉદાહરણ પ્રમાણે શબ્દોને Alphabetical Order માં ગોઠવી ફરીથી લખો.

ઉદાહરણ :

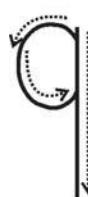
Fat, Cat, Tree, Mat

Cat, Fat, Mat, Tree

- (1) Fan, Ant, Dog, Ear

- (2) Pen, Cap, Son, Man

- (3) Open, Name, Peon, Kite

q				

16. Sing and Act

- શિક્ષકની મદદથી નીચે આપેલ Rhyme નું અભિનય સાથે ગાન કરો.

Singing is not hard at all,

Whether you are big or small.

Singing is not hard at all,

Come and sing with me.

ઉપર પ્રમાણે, નીચે આપેલ કિયાપદોનો ઉપયોગ કરીને Rhyme નું અભિનય સાથે ગાન કરો.

Read → Reading

Run → Running

Dance → Dancing

walk →

play →

write →

eat →

drink →

jump →

skip →

r					

17. See, Say and Write

- ઉદાહરણ પ્રમાણે વાક્યો બનાવો. બોલો અને લખો.

ઉદાહરણ :

Boy

The boy is running.

Girl

--	--	--	--	--

Boy

--	--	--	--	--

આમ, એક વિદ્યાર્થી વર્ગ સમક્ષ આવીને કોઈ એક એક્શન કરશે. વર્ગનાં વિદ્યાર્થીઓ આ એક્શન ઓળખી, ઉપર મુજબના વાક્ય બોલશે અને લખશે.

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

S

S				